Lieta Nr. A420180624
Lietas arhīva Nr. AA43-1049-25/15
ECLI:LV:ADAT:2025:1114.A420180624.9.S

Administratīvā apgabaltiesa

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 14.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Marita Miķelsone, tiesneses Sanita Kanenberga un Karina Krastiņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz politiskās partijas „Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!” – “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”” pieteikumu par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2024.gada 28.maija lēmuma Nr.1/2912 atcelšanu, sakarā ar politiskās partijas „Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!” – “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”” apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 27.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk arī – birojs) 2024.gada 28.maija lēmumu Nr.1/2912 (turpmāk arī – Lēmums) pieteicējai politiskajai partijai „Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!” – “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”” uzdots 30 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas pārskaitīt pretlikumīgi izlietotos finanšu līdzekļus 210 673,59*euro* valsts budžetā. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Tā kā pieteicējas 2022.gada pārskata pārbaudē tika konstatēts, ka pieteicēja 3.mērķa grupai izlietoja valsts budžeta finansējumu 554 627,19 *euro*, pārsniedzot Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma (turpmāk – Finansēšanas likums) $7.^4$ panta pirmajā daļā un $1.^2$ daļā noteikto maksimālo apmēru par 210 673,59 *euro*, tad birojs 2023.gada 29.decembrī pieteicējai lūdza sniegt viedokli un argumentus par pretlikumīgi izlietoto finanšu līdzekļu 210 673,59 *euro* ieskaitīšanu valsts budžetā.

[1.2] Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļa ir attiecināma gan uz visiem valsts budžeta tēriņiem kārtējā gadā, gan uzkrājumiem no iepriekšējiem gadiem, katras mērķa grupas apmēra ierobežojumu nosakot 60 % apmērā no 2022.gadā saņemtā valsts budžeta finansējuma.

No pieteicējas 2022.gada pārskata izriet, ka valsts budžeta finansējuma uzkrājums ir 183 725,27 *euro* un kopā ar attiecīgajā gadā piešķirto finansējumu pieteicējas rīcībā 2022.gadā bija 756 981,27 *euro*, kas ir aptuveni 132 % no šajā gadā piešķirtā valsts budžeta finansējuma, savukārt visu trīs mērķa grupu maksimāli pieļaujamais finansējuma apmērs bija 180 %. Tādējādi pieteicēja 2022.gadā varēja izlietot gan 2022.gadam piešķirtos valsts budžeta līdzekļus, gan uzkrātos līdzekļus, nepārkāpjot Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļā noteikto apmēru.

Atbilstoši Finansēšanas likuma $7.^4$ panta piektajai daļai pieteicēja drīkst piešķirto valsts budžeta finansējumu uzkrāt vēl uz trīs gadiem, taču, veidojot uzkrājumus, pieteicēja nedrīkst palielināt vienai mērķa grupai

izlietojamo valsts piešķirtā finansējuma summu, pārsniedzot 60 % no attiecīgajā periodā saņemtā finansējuma, jo tas ir pretrunā tiesību normas mērķim.

[1.3] Administratīvā pārkāpuma esība vai neesība neietekmē administratīvā procesa uzsākšanu, jo tas nav priekšnosacījums administratīvās lietas ierosināšanai.

[1.4] Administratīvās lietas ierosināšana nevar tikt uzskatīta par dubultās sodīšanas aizlieguma principa pārkāpumu, jo administratīvā pārkāpuma procesa un administratīvā procesa mērķi ir atšķirīgi. Prettiesiski izlietotā valsts budžeta finansējuma atmaksāšanai ir restitūcijas funkcija, kas kalpo kā līdzeklis, lai pēc iespējas atjaunotu pieteicējas iepriekšējo stāvokli, kāds tas bija līdz pārkāpuma izdarīšanai. Tādējādi prettiesiski izlietotā valsts budžeta finansējuma atlīdzināšanai ir cits mērķis kā administratīvā pārkāpuma sodam.

Ņemot vērā minēto un Senāta 2011.gada 22.septembra spriedumā lietā Nr.SKA-311/2011 paustās atziņas, pienākums atmaksāt valsts budžetā pretlikumīgi izlietotos valsts finanšu līdzekļus un valsts budžeta finansējuma apturēšana nav uzskatāms par dubultās sodīšanas aizlieguma principa pārkāpumu.

[1.5] Iepriekš pieteicēja neiebilda par Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļā noteiktā apmēra ierobežojuma aprēķināšanas metodiku, kaut gan tika administratīvi sodīta par 2021.gada valsts finansējuma izlietojumu, neievērojot Finansēšanas likuma $7.^4$ panta prasības. Pieteicēja atzina pārkāpumu.

[1.6] Konkrētais gadījums nav netipisks un ir līdzīgs citiem gadījumiem, kad netiek ievērotas Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļas prasības.

Finansēšanas likumā noteiktie ierobežojumi nepieciešami, lai nodrošinātu Finansēšanas likuma mērķi, proti, politisko organizāciju (partiju) finansiālās darbības atklātumu, likumību un atbilstību parlamentārās demokrātijas sistēmai.

[2] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[2.1] Lēmums ir pamatots ar pierādījumiem, kas nav pieļaujami. Lielākā daļa no Lēmuma pamatošanai izmantotajiem pierādījumiem ir ņemta no administratīvā pārkāpuma procesa lietas Nr.01600000067723, kas bija ierosināta par pieteicējas iespējamiem Finansēšanas likuma $7.^4$ panta pārkāpumiem.

Ar biroja priekšnieka 2024.gada 18.janvāra lēmumu Nr.01600000067723 – 6 atcelts lēmums Nr.01600000067723 – 5 par soda piemērošanu un izbeigts administratīvā pārkāpuma process lietā Nr.01600000067723. Lēmumā konstatēts, ka administratīvā pārkāpuma process ir ticis uzsākts tikai pēc tam, kad birojs jau bija veicis izmeklēšanas darbības un ieguvis pierādījumus iespējamā administratīvā pārkāpuma konstatēšanai un pierādīšanai. Proti, veiktās izmeklēšanas darbības un to rezultātā iegūtie pierādījumi bija veikti ārpus administratīvā pārkāpuma procesa lietas, tāpēc izmeklēšanas darbības nevar atzīt par likumīgām un attiecīgi šo izmeklēšanas darbību rezultātā iegūtos pierādījumus nevar atzīt par pieļaujamiem iespējamā pārkāpuma pierādīšanā.

Ņemot vērā, ka šajā administratīvajā lietā esošie pierādījumi ir iegūti, pārkāpjot likumu, tad šādi pierādījumi nav pieļaujami. Ja tie kā diskreditēti pierādījumi nav izmantojami administratīvā pārkāpuma procesā, tad arī šajā administratīvajā procesā tos nav pieļaujams izmantot. Attiecīgi, neesot pierādījumiem, nav pierādīts arī iespējamais Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļas pārkāpums kā pamats pienākumam atmaksāt it kā pretlikumīgi izlietotos valsts budžeta finansējuma līdzekļus.

[2.2] Birojs, pieņemot Lēmumu, ir nepareizi iztulkojis un piemērojis Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļu. Proti, birojs ir atstājis bez ievērības faktu, ka pieteicējai 2022.gadā tika piešķirts ne tikai kārtējais attiecīgā gada valsts budžeta finansējums, bet pieteicējai bija pieejams arī valsts budžeta finansējums, kas bija uzkrāts no iepriekšējos gados piešķirtā valsts budžeta finansējuma. Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļa noteic 60 %

ierobežojumu tikai uz attiecīgajā gadā piešķirto valsts budžeta finansējumu, bet nenoteic ierobežojumus valsts budžeta finansējuma izlietošanai, kas ir uzkrāts no iepriekšējiem gadiem.

Biroja Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļas interpretācija neatbilst sistēmiskajai interpretācijai kopsakarā ar citām tiesību normām un pastāvošo sociālo realitāti. Birojs nav ņēmis vērā demokrātiskā procesa cikliskumu un attiecīgi nav vērtēts pieteicējai piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojums šā cikla ietvaros.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 27.maija spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda par lietas faktiskajiem apstākļiem. Tai skaitā par to, ka 2022.gadā pieteicējai tika piešķirts valsts finansējums 573 256 *euro*.

Atbilstoši partijas sastādītajam 2022.gada pārskatam 3.mērķa grupai tika izlietoti 327 995,79 *euro*. Savukārt pārbaudes rezultātā pieteicēja atzina, ka 226 631,40 *euro*, kas sākotnēji bija iekļauti 2022.gada pārskatā saņemtā valsts budžeta finansējuma 1. un 2.mērķa grupā, ir atzīstami par 3.mērķa grupas izdevumiem (kopskaitā 67 rēķini). To pieteicēja atzina 2022.gada 15.septembra papildu informācijā birojam un pieteikumā tiesai šo apstākli nav apstrīdējusi. Tāpat tiesa atzina, ka nav strīda par to, ka 3.mērķa grupas ietvaros kopumā 2022.gadā ir izlietots valsts finansējums 554 627,19 *euro* apmērā (327 995,79 + 226 631,40).

Lietā strīds ir par tiesību normu interpretāciju – vai birojs, pieņemot Lēmumu, ir pareizi iztulkojis un piemērojis Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļu un $7.^1$ panta piekto daļu un pamatoti uzdevis pieteicējai pārskaitīt valsts budžetā izlietotos finanšu līdzekļus 210 673,59 *euro*.

[3.2] Tiesa, izvērtējot Finansēšanas likuma normas, atzina, ka birojs ir pareizi novērtējis lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus.

[3.3] Tiesa no 2019.gada 14.novembra likumprojekta "Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas), no tiesību normu gramatiskās, sistēmiskās, teleoloģiskās un vēsturiskās interpretācijas secināja, ka tiesību normu mērķis ir ierobežot partiju tēriņus, ieskaitot iepriekšējos gados izveidojušos, un katrai mērķa grupai ļaut izmantot 60 % no attiecīgajā gadā saņemtā un trīs gadu termiņā uzkrātā finansējuma. Regulējuma mērķis ir nepieļaut situāciju, kad mērķtiecīgi tiek uzkrāti iepriekšējo gadu līdzekļi vienai mērķa grupai, piemēram, politisko partiju reklamēšanai pirms vēlēšanām tiek novirzīti neproporcionāli lieli finanšu līdzekļi.

[3.4] Tiesa konstatēja, ka lietā nav apstrīdēts tas, ka valsts budžeta finansējuma uzkrājums uz 2022.gadu bija 183 725,27 *euro* un kopā ar attiecīgajā gadā piešķirto finansējumu 573 256 *euro* pieteicējas rīcībā 2022.gadā bija 756 981,27 *euro*. Nav apstrīdēts arī apstāklis, ka 60 % no 573 256 *euro* ir 343 953,60 *euro*, ko pieteicēja drīkstēja izmantot 3.mērķa grupai. Savukārt 3.mērķa vajadzībām izmantoti tika 554 627,19 *euro*, tādējādi pārsniedzot atļauto 60 % limitu par 210 673,59 *euro* (554 627,19 – 343 953,60).

Līdz ar to birojs pamatoti atzina, ka pieteicēja pārkāpa Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļu un $7.^1$ panta piekto daļu un pamatoti saskaņā ar 10.panta $3.^1$ daļu un 13.pantu uzdeva pieteicējai pārskaitīt valsts budžetā izlietotos finanšu līdzekļus 210 673,59 *euro*.

[3.5] Tiesa atzina par nepamatotiem pieteicējas iebildumus par to, ka birojs konkrētajā lietā ir izmantojis pierādījumus, kas iegūti administratīvā pārkāpuma procesā, kurā lēmums par soda piemērošanu saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 173.panta pirmās daļas 2.punktu ir atcelts un izbeigts administratīvā pārkāpuma process.

Pieteicēja, atbildot uz biroja 2023.gada 27.aprīļa aicinājumu iesniegt partijas grāmatvedības uzskaites pirmdokumentus un kontu apgrozījumus, 2023.gada 10.maijā iesniedza birojā gada pārskata precizējumus un 11.maijā nodeva birojam grāmatvedības dokumentus.

Pārbaudes gaitā pieteicēja 2022.gada 15.septembra papildu informācijā birojam atzina, ka 226 631,40 *euro*, kas sākotnēji bija iekļauti 2022.gada pārskata saņemtā valsts budžeta finansējuma 1. un 2.mērķa grupā, ir atzīstami par 3.mērķa grupas izdevumiem (kopskaitā 67 rēķini). Arī pieteikumā tiesai pieteicēja šo apstākli nav apstrīdējusi.

Savukārt 2023.gada 30.novembra lēmums par administratīvā soda piemērošanu un tam sekojošais 2024.gada 18.janvāra lēmums par soda piemērošanas atcelšanu un administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu ir pieņemti jau pēc tam, kad biroja rīcībā Finansēšanas likuma $8.^5$ ceturtās daļas ietvaros veiktās pārbaudes laikā bija iesniegti dokumenti, kas apliecina 3.mērķa grupas izdevumu pārsniegumu.

Tādējādi tiesa piekrita biroja viedoklim, ka tā rīcībā vēl pirms administratīvās lietas ierosināšanas bija pieteicējas valsts budžeta finansējuma izlietošanas pamatojuma dokumenti.

[3.6] Tiesa nekonstatēja, ka būtu pārkāpta informācijas iegūšanas kārtība. Pirmkārt, tā ir iegūta, birojam atbilstoši Finansēšanas likuma $8.^5$ ceturtajai daļai pārbaudot partiju gada pārskatus. Otrkārt, pieteicēja pati šādu informāciju ir sniegusi. Treškārt, pieteicēja nav norādījusi, ka pierādījumi būtu iegūti ar viltu, maldiem vai spaidiem vai saturētu nepatiesu vai kļūdainu informāciju. Šādu informāciju pieteicēja nav iesniegusi, ne atbildot uz biroja 2023.gada 29.decembra vēstuli, ar kuru pieteicēja tika informēta par administratīvā procesa uzsākšanu, ne biroja 2024.gada 14.februāra vēstuli.

Tas, ka pārbaudes ietvaros iegūtā informācija ir izmantota arī administratīvā pārkāpuma procesā, kurā lēmums par sodīšanu ir atcelts, jo pierādījumi vākti pirms lietas ierosināšanas, nav pamats atzīt, ka tos nedrīkstētu izmantot administratīvās lietas ietvaros. Tiesa nekonstatēja šādu aizliegumu no tiesību normām. Tādējādi tiesa nekonstatēja, ka konkrētajā gadījumā pārbaudes procesā iegūtā informācija nebūtu izmantojama, jo neatbilstu Administratīvā procesa likuma 152.panta prasībām.

[3.7] Tiesa atzina par nepamatotu arī pieteicējas viedokli, ka iestāde nevarēja pieņemt lēmumu administratīvās lietas ietvaros, kamēr nav spēkā stājies lēmums administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros. Finansēšanas likuma 10.panta $3.^1$ daļa paredz, ja birojs konstatē šā likuma $7.^4$ panta noteikumu pārkāpumu, tā priekšniekam ir pienākums uzdot attiecīgajai politiskajai organizācijai (partijai) pretlikumīgi izlietotos valsts finanšu līdzekļus 30 dienu laikā ieskaitīt valsts budžetā.

Tātad neatkarīgi no tā, vai ir konstatēts pārkāpums administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros, vai nav, birojam ir pienākums pieņemt lēmumu par pretlikumīgi izlietoto valsts budžeta līdzekļu ieskaitīšanu valsts budžetā. Administratīvais process un administratīvā pārkāpuma process ir divi savstarpēji nesaistīti procesi.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 27.maija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 9.panta 1.punkts un Finansēšanas likuma $8.^5$ panta ceturtā daļa nepiešķir birojam tiesības pieprasīt no pieteicējas jebkādu papildu informāciju, izņemot gada pārskatu. Vēl jo vairāk birojam nav šādas tiesības ārpus jebkāda konkrēta procesa. Tāpēc pieteicēja nepiekrīt tiesas argumentam, ka nav tikusi pārkāpta informācijas iegūšanas kārtība.

[4.2] Biroja tiesības iegūt jebkādu papildus informāciju, izņemot gada pārskatu, ir noteiktas Administratīvā procesa likumā un Administratīvās atbildības likumā, taču konkrētu procesu ietvaros, nevis vispār un ārpus konkrētām ierosinātajām lietām.

Apstāklis, ka pieteicēja pati sniedza birojam tā prasīto informāciju, nemaina faktu, ka šī informācija (pierādījumi) ir iegūti neatbilstoši likumam – ārpus konkrētiem procesiem un pirms šo procesu ierosināšanas.

[4.3] Papildus gada pārskatam sniegto informāciju var uzskatīt kā iegūtu ar viltu un maldiem. Pieteicēja šo informāciju ir sniegusi, maldīgi uzskatot, ka tai ir pienākums konkrētajā gadījumā šo informāciju sniegt ārpus konkrētiem procesiem un pirms šo procesu ierosināšanas. Bet birojs šo informāciju ir ieguvis ar viltu, radot

pieteicējai priekšstatu, ka pieteicējai ir pienākums sniegt šādu informāciju ārpus konkrētiem procesiem un pirms šo procesu ierosināšanas.

[4.4] Pieteicēja nepiekrīt spriedumā norādītajam, ka birojs ir pareizi interpretējis un piemērojis Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļu.

Tiesas tiesību normas gramatiskā interpretācija neatbilst tiesību normas tekstam. Minētajā normā noteiktais 60 % ierobežojums valsts budžeta finansējuma izlietojumam ir skaidri un nepārprotami attiecināts uz attiecīgajā gadā piešķirto/izmaksāto valsts budžeta finansējumu. Tiesību normas tekstā nav jebkādas norādes par to, ka šis ierobežojums ir piemērojams arī attiecībā uz iepriekšējos gados uzkrāto valsts budžeta finansējumu. To arī neapstiprina vēsturiskā interpretācijas metode.

Sistēmiskā interpretācija ir nepilnīga, jo netiek ņemti vērā citi apstākļi. Piemēram, nav ņemts vērā likumā noteiktais maksimālais apmērs politiskās aģitācijas izdevumiem un to samērojamība ar maksimālo iespējamo valsts budžeta finansējuma apmēru.

Teleoloģiskajā interpretācijā nav ņemts vērā vēlēšanu procesa cikliskums, it īpaši fakts, ka var būt ārkārtas vēlēšanas, ka vienā gadā var būt vairākas vēlēšanas.

[5] Birojs rakstveida paskaidrojumā pieteicējas apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, norādot turpmāk minēto.

[5.1] Latviešu valodas skaidrojošā vārdnīca jēdzienu “pārbaude” definē kā darbību, kuras mērķis ir noskaidrot kāda fakta vai priekšmeta atbilstību īstenībai vai noteiktām prasībām, piemēram, normatīvajām normām. Juridiskajā kontekstā ar “pārbaude” saprot darbību kopumu, kas vērsts uz faktisko apstākļu noskaidrošanu un to izvērtēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Tādējādi biroja veicamā gada pārskata pārbaude nav reducējama tikai uz iesniegtā dokumenta – konkrētajā gadījumā gada pārskata vai tajā ietvertās informācijas – formālu aplūkošanu. Tā ir procesuāla darbību kopa, kas ietver arī tiesības pieprasīt papildu informāciju un dokumentus, kā arī vērtēt to ticamību un atbilstību normatīvajiem aktiem.

[5.2] Finansēšanas likuma $8.^5$ panta ceturtā daļa noteic biroja pienākumu veikt politisko partiju gada pārskatu pārbaudi. Biroja pienākums kontrolēt politisko partiju finansēšanas noteikumu izpildi ir noteikts Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 2.panta pirmajā daļā un 9.pantā. Bez tam Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka biroja tiesības pieprasīt un saņemt informāciju, dokumentus un citus materiālus no iestādēm un personām biroja funkciju izpildei.

Līdz ar to birojs ir tiesiski ieguvis informāciju un to izmantojis kā pierādījumus administratīvajā lietā.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir strīds par to, vai birojs ir pareizi piemērojis Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļu un $7.^1$ panta piekto daļu, un tādējādi pamatoti uzdevis pieteicējai pārskaitīt valsts budžetā izlietotos finanšu līdzekļus 210 673,59 *euro*.

Kā to pamatoti konstatēja pirmās instances tiesa, lietā nav strīda par pieteicējai piešķirto finansējumu 2022.gadā un tā izlietojumu, proti, ka 3.mērķa grupai (politiskās organizācijas (partijas) komunikācija ar sabiedrību, tostarp politiskā aģitācija) kopsummā tika izlietoti 554 627,19 *euro*.

[7] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu pēc būtības, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, kā arī izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos argumentus, secina, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums par to, ka Lēmums ir tiesisks, ir pareizs un pietiekams. Tādēļ apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā izteiktajai motivācijai un atkārtoti to nenorāda.

Atbildot uz apelācijas sūdzībā izteiktajiem argumentiem, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[8] Pieteicēja argumentē, ka birojs ir nepareizi iztulkojis un piemērojis Finansēšanas likuma 7.^{4} panta 1.^{2} daļu. Proti, Finansēšanas likuma 7.^{4} panta 1.^{2} daļā noteiktais 60 % ierobežojums valsts budžeta finansējuma izlietojumam ir skaidri un nepārprotami attiecināts uz attiecīgajā gadā piešķirto/izmaksāto valsts budžeta finansējumu. Tiesību normas tekstā nav jebkādas norādes par to, ka šis ierobežojums ir piemērojams arī attiecībā uz iepriekšējos gados uzkrāto valsts budžeta finansējumu.

Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas argumentam, norādot turpmāk minēto.

[8.1] Finansēšanas likuma 7.^{4} panta pirmā daļā noteic, ka valsts budžeta finansējumu politiskā organizācija (partija) izmanto savas politiskās un saimnieciskās darbības nodrošināšanai un ir tiesīga to izlietot šādām mērķu grupām: 1) politiskās organizācijas (partijas) biroja un darbinieku uzturēšanai; 2) politiskās organizācijas (partijas) darbības saturiskai nodrošināšanai (piemēram, semināriem, kongresiem, konferencēm, pētniecības darbiem, aptaujām, jauniešu organizācijas pasākumiem, konsultācijām); 3) politiskās organizācijas (partijas) komunikācijai ar sabiedrību, tostarp politiskajai aģitācijai. Atbilstoši minēta panta 1.^{2} daļai politiskā organizācija (partija) katrai no šā panta pirmajā daļā noteiktajām mērķu grupām var izlietot ne vairāk kā 60 % no attiecīgajā gadā saņemtā valsts budžeta finansējuma.

Finansēšanas likuma 7.^{1} panta piektā daļa noteic, ka politiskā organizācija (partija) kalendāra gada laikā piešķirto, bet neizlietoto valsts budžeta finansējumu var izlietot triju nākamo kalendāra gadu laikā. Ja politiskā organizācija (partija) neizlieto kalendāra gadā piešķirto budžeta finansējumu triju nākamo kalendāra gadu laikā, tā neizlietoto valsts budžeta finansējuma daļu ieskaita atpakaļ valsts budžetā līdz nākamā gada 15.janvārim.

2019.gada 14.novembra likuma "Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā" anotācijā norādīts, ka ar grozījumiem paredzēts novērst to, ka viss valsts budžeta finansējums vai lielākā tā daļa tiek izlietota tikai vienai mērķa grupai. Tāpat likumprojektā noteikts, ka minētais regulējums novērsīs to, ka viss valsts budžeta finansējums vai tā lielākā daļa tiek izlietota tikai vienai mērķa grupai. Politiskā organizācija (partija) nepieciešamības gadījumā varētu mainīt katras mērķa grupas proporcijas, bet likumā noteiktās proporcijas ietvaros. Katrai mērķa grupai var tērēt ne vairāk kā 60 % iegūtā finansējuma. Šāds regulējums nodrošinātu to, ka politiskās partijas pastāvīgi veic aktīvu pilsonisko darbību, tiek stiprināta to kapacitāte, darbs ar biedriem, jauniešiem, teritoriālo nodaļu attīstība, utt., neakumulējot maksimāli daudz līdzekļus tieši tikai priekšvēlēšanu aģitācijai. Attiecīgi tiks īstenoti demokrātiskā sabiedrībā no politiskās partijas sagaidāmie pasākumi un aktivitātes, piemēram, komunikācija ar vēlētājiem starpvēlēšanu periodā (pieejama: */Tīmekļvietne A/*, aplūkots 2025.gada 6.novembrī).

Vērā ņemams, ka valsts budžeta finansējums partijām tiek piešķirts kā sava veida sabiedrības pasūtījums kvalitatīvai partiju darbībai un attīstībai, kas nepieciešama visas sabiedrības kopējās interesēs (sk. *Valsts prezidenta 2022.gada 14.marta paziņojuma Nr.7 „Komentārs likumam „Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā"" III sadaļu un 2023.gada 3.aprīļa paziņojuma Nr.8 „Par likumprojektu „Grozījums Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā"" II sadaļu*). Nav pieļaujama tāda tiesību normu interpretācija un piemērošana, kas veicinātu nelikumīgu vai nelietderīgu rīcību ar saņemto valsts budžeta finansējumu, un tāda pieeja būtu arī pretēja partiju finansēšanas no valsts budžeta sistēmas jēgai un mērķiem (*Senāta 2025.gada 7.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-147/2025, ECLI:LV:AT:2025:0207.A420144922.19.L, 3.punkts)*.

Tāpat apgabaltiesa norāda, ka Finansēšanas likuma 7.^{4} panta 1.^{2} daļas piemērošanā jāņem vērā tiesiskās vienlīdzības princips. Ja attiecībā uz pieteicēju pieļautu, ka tā varēja neievērot Finansēšanas likuma 7.^{4} panta 1.^{2} daļā paredzēto ierobežojumu, tai pretēji likumā noteiktajam tiktu piešķirtas papildu priekšrocības salīdzinājumā ar citām partijām vai to apvienībām, kuras ievēroja normā paredzēto ierobežojumu un neiztērēja vairāk līdzekļu komunikācijai ar sabiedrību (tostarp politiskajai aģitācijai), kā pieļāva attiecīgā tiesību norma (*Senāta 2025.gada 12.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-137/2025, ECLI:LV:AT:2025:0212.A420221222.10.L, 2.punkts*).

Arī Satversmes tiesa secinājusi, ka valsts finansējuma piešķiršana politiskajām partijām ir likumdevēja tiesībpolitiska izšķiršanās, kas balstīta demokrātiskas tiesiskas valsts pamatprincipos (*Satversmes tiesas 2022.gada 15.decembra sprieduma lietā Nr.2021-36-01 15.2.punkts*).

[8.2] Apkopojot iepriekš minēto un sistēmiski tulkojot minētās normas, apgabaltiesa secina, ka politiskās partijas drīkst uzkrāt valsts budžeta finansējumu, taču katrai mērķa grupai ir izlietojami ne vairāk kā 60 % no attiecīgajā gadā saņemtā valsts budžeta finansējuma. Savukārt neizlietoto valsts budžeta finansējuma daļu ieskaita atpakaļ valsts budžetā līdz nākamā gada 15.janvārim. Tādējādi procentuālais ierobežojums ir attiecināms kā uz konkrētā kalendārā gada laikā piešķirto, tā uz iepriekšējos gados uzkrāto valsts budžeta finansējumu. Regulējuma mērķis ir nepieļaut situāciju, kad mērķtiecīgi tiek uzkrāti iepriekšējo gadu līdzekļi vienai mērķa grupai, piemēram, politisko partiju reklamēšanai pirms vēlēšanām tiek novirzīti neproporcionāli lieli finanšu līdzekļi.

Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka normu mērķis ir ierobežot politisko partiju tēriņus, ieskaitot iepriekšējos gados izveidojušos, un katrai mērķa grupai ļaut izmantot 60 % no attiecīgajā gadā saņemtā un trīs gadu termiņā uzkrātā finansējuma. Pirmās instances tiesas strīdus normu interpretācija ir pareiza. Tas secīgi nozīmē, ka pieteicēja pārkāpa Finansēšanas likuma $7.^4$ panta $1.^2$ daļu un $7.^1$ panta piekto daļu, kā rezultātā birojs pieteicējai pamatoti uzdeva pārskaitīt valsts budžetā izlietotos finanšu līdzekļus 210 673,59 *euro*.

[9] Pieteicēja argumentē, ka birojs Lēmumu ir pamatojis ar administratīvā pārkāpuma procesa lietā Nr.01600000067723 prettiesiski iegūtiem pierādījumiem, kuru izmantošana šajā administratīvajā procesā nav pieļaujama (Administratīvā procesa likuma 152.pants). Papildus norāda, ka nedz Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 9.panta 1.punkts, nedz Finansēšanas likuma $8.^5$ panta ceturtā daļa nenoteic birojam tiesības iegūt jebkādu papildu informāciju, izņemot pašu gada pārskatu.

Apgabaltiesa minētajiem argumentiem nepiekrīt.

[9.1] Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 9.panta 1.punkts un Finansēšanas likuma $8.^5$ panta ceturtā daļa noteic, ka birojs, kontrolējot politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi, kontrolē politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma izpildi; birojs savas kompetences ietvaros pārbauda gada pārskatus un līdz nākamā gada 1.aprīlim par atklātajiem politisko organizāciju (partiju) vai to apvienību finansēšanas noteikumu pārkāpumiem, kā arī par pasākumiem, kas veikti to novēršanai, informē sabiedrību vienlaikus. Biroja pienākums kontrolēt politisko partiju finansēšanas noteikumu izpildi ir noteikts arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 2.panta pirmajā daļā. Bez tam Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka biroja tiesības pieprasīt un saņemt informāciju, dokumentus un citus materiālus no iestādēm un personām biroja funkciju izpildei.

Apgabaltiesa norāda, ka no minētajām normām nav izsecināms aizliegums birojam iegūt un izmantot citu informāciju papildus gada pārskatā norādītājai, ja vien šāda informācija ir iegūta tiesiski (*Administratīvā procesa likuma 60.panta otrā daļa*).

Apgabaltiesa piekrīt biroja skaidrojumam, ka biroja veicamā gada pārskata pārbaude nav reducējama tikai uz iesniegtā dokumenta – konkrētajā gadījumā gada pārskata vai tajā ietvertās informācijas – formālu aplūkošanu. Tā ir procesuāla darbību kopa, kas ietver arī tiesības pieprasīt papildu informāciju un dokumentus, kā arī vērtēt to ticamību un atbilstību normatīvajiem aktiem.

Līdz ar to pieteicējas arguments, ka papildus gada pārskatam sniegto informāciju var uzskatīt kā iegūtu ar viltu un maldiem, ir noraidāms kā nepamatots.

[9.2] Attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka birojs Lēmumu ir pamatojis ar administratīvā pārkāpuma procesa lietā Nr.01600000067723 prettiesiski iegūtiem pierādījumiem, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Apstāklis, ka administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros netika ievērots Administratīvās atbildības likuma nosacījums, ka visas izmeklēšanas darbības ir pieļaujams veikt tikai pēc administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanas, nenozīmē, ka pieteicējas 2022.gada pārskata pārbaudes ietvaros iegūtā informācija un pierādījumi nav pieļaujami administratīvajā lietā. Administratīvā procesa likums šādu nosacījumu neparedz. Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmajā daļā noteikts, ka pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Apgabaltiesa uzskata, ka

pieteicēja minēto tiesību normu iztulkojusi nekorekti, jo nepamatoti uzskata, ka iestādei ir aizliegts administratīvā akta pamatošanai izmantot arī tādu informāciju, kas bijusi iestādes rīcībā pirms administratīvā procesa uzsākšanas.

Administratīvā procesa likuma 57.pants noteic, ka iestāde, kurai lieta ir piekritīga, ierosina administratīvo lietu, ja tai kļūst zināmi fakti, uz kuriem pamatojoties saskaņā ar tiesību normām ir jāizdod vai var tikt izdots attiecīgs administratīvais akts, kā arī tad, ja iestādei ir pamats uzskatīt, ka šādi fakti varētu būt. Ievērojot minēto, secināms, ka iestādes rīcībā pirms administratīvās lietas ierosināšanas var būt informācija, kas var būt par pamatu administratīvās lietas ierosināšanai un administratīvā akta izdošanai atbilstoši iestādes kompetencei.

Tāpat apgabaltiesa vērš uzmanību, ka Senāta praksē atzīts, ka iestāde administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros noskaidrotos faktiskos apstākļus, pat ja lieta vēlāk tiek izbeigta, var izmantot par pamatu administratīvā procesa uzsākšanai par pienākuma uzlikšanu samaksāt valsts budžetā priekšvēlēšanu izdevumu pārsniegumu (sk. sal. *Senāta 2011.gada 27.janvāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-163/2011, A42484408, 8.punktu*). Tātad no minētās atziņas izriet, ka administratīvā pārkāpuma lietā noskaidrotos faktiskos apstākļus var izmantot par pamatu lēmuma pieņemšanai administratīvā procesa kārtībā.

Tādējādi apgabaltiesa nekonstatē, ka konkrētajā gadījumā pārbaudes procesā iegūtā informācija nebūtu izmantojama administratīvajā lietā, jo neatbilstu Administratīvā procesa likuma 152.panta prasībām.

[10] Rezumējot iepriekš minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzībā norādītie apsvērumi nerada šaubas par pirmās instances tiesas sprieduma tiesiskumu.

Apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots – birojs pamatoti konstatēja, ka pieteicēja ir pārkāpusi Finansēšanas likuma $7.^4$ panta noteikumus, līdz ar to birojam bija pienākums izdot obligāto administratīvo aktu par pienākuma uzlikšanu pieteicējai pārskaitīt valsts budžetā pretlikumīgi izlietotos valsts budžeta līdzekļus.

Tādējādi pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt politiskās partijas „Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!” – “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”” pieteikumu par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2024.gada 28.maija lēmuma Nr.1/2912 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese Tiesnese Tiesnese M.Miķelsone S.Kanenberga K.Krastiņa